

Ι Σ Π Α Ν Ι Α

Περὶ τὰ χαράγματα τὸ πλοῖον ἐπλησίαζε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ὠκεανόν. Ὁ ποταμὸς ἦτο ἀπέραντος. Ἡ δεξιὰ ὄχθη μὲς διεκρίνετο εἰς μεγάλην ἀπόστασιν, ὡς ἰσθμὸς, πέραν τοῦ ὁποίου ἔλαμπον τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης.

Μετ' ὀλίγας στιγμὰς ὁ ἥλιος ἀνέτειλε καὶ τὸ πλοῖον ἐξῆλθε τοῦ ποταμοῦ. Τότε ἐξετυλίχθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας τοιοῦτον θέαμα, ὥστε ἐὰν ἦτο δυνατόν νὰ συγχωνευθῶσιν εἰς μίαν μόνην παραστατικὴν τέχνην ἡ ποίησις, ἡ ζωγραφικὴ καὶ ἡ μουσικὴ, ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω ὅτι οὔτε ὁ Δάντης μὲ τὰς μεγαλειτέρας τοῦ εἰκόνας, οὔτε ὁ Τιτιανὸς μὲ τοὺς λαμπροτέρους χρωματισμούς του, οὔτε ὁ Ρωσσίνης μὲ τὰς ἰσχυροτέρας τοῦ ἁρμονίας θὰ κατάρθουν, καὶ οἱ τρεῖς ὁμοῦ, νὰ παραστήσωσι τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν μαγεῖαν αὐτοῦ.

Ὁ οὐρανὸς ἦτο ὅλος κυανόχρους καὶ ἐντελῶς ἀνέφελος, ἡ δὲ θάλασσα τόσον ὠραία, ὥστε ἐφαίνετο ὡς εἰς ἀπέραντος τάπης ἐξ ὀλοσηρικοῦ, καὶ ἀπήστραπτεν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ἐλαφρῶν πτυχῶν, ἃς παρήγαγεν ἡ λεπτοτάτη αὖρα, ὡς νὰ ἦτο ὅλος γεμάτος ἀπὸ κυανόχρους πολυτίμους λίθους, καὶ ἐσχημάτιζε κάτοπτρα καὶ φωτεινὰς γραμμὰς, καὶ μακρόθεν ἀνέπεμπε λάμπεις ἀργυροῦ φωτός, καὶ ἐπεδείκνυν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὕψηλά καὶ λευκότατα ἰστία, ὅμοια πρὸς ἐπιπλεούσας πτέρυγας γιγαντωδῶν ἀγγέλων πεπτωκότων.

Οὐδέποτε εἶδον τόσην ζωηρότητα χρωμάτων, τόσην μεγαλοπρέπειαν φωτός, τόσην ὁρσιν, τόσην διαύγειαν, τόσην καθαρότητα ὑδάτων καὶ οὐρανοῦ.

Ὡμοιάζε πρὸς μίαν ἀπὸ τὰς πρωίας ἐκείνας τῆς δημιουργίας, τὰς ὁποίας ἡ φαντασία τῶν ποιητῶν μᾶς περιέγραψε τόσον διαυγεῖς καὶ τόσον λαμπράς, ὥστε ἐν συγκρίσει αἱ ἰδι-καὶ μας δὲν εἶνε ἡ ὠχρὰ ἀντανάκλασις, καὶ ἡτό τι πλέον ἢ ἡ ἐξέγερσις τῆς φύσεως καὶ ἡ ἀνάστασις τῆς ζωῆς : ἦτο ὡς μία ἐσρτή, εἰς θρίαμβος, μία ἀνανέωσις τοῦ σύμπαντος, ὅπερ ἡσθάνετο διαχεόμενον εἰς τὸ ἄπειρον δεῦτερον φύσημα τοῦ Θεοῦ.

Κατῆλθον ὅπως λαβὼν τὸ τηλεσκόπιον, ὅταν δ' ἐπανῆλθον εἶδον τὴν Κάδικα.

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις, τὴν ὁποίαν μοῦ ἔκαμν, ἦτο νὰ μὲ θέσῃ εἰς ἀμφιβολίαν ἐὰν ἦτο ἢ δὲν ἦτο πόλις. Ἐπειτα ἐγένετο. Ἐπειτα ἐστράφη πρὸς τοὺς συμπλωτῆράς μου, οἰοῦναι ἐρωτῶν αὐτοὺς νὰ μὲ διαβεβαιώσουν ὅτι δὲν ἀπατώμαι.

Ἡ Κάδιξ φαίνεται ὡς νῆσος ἐκ τιτάνου. Εἶνε μία μεγάλη λευκὴ κηλὶς ἐν τῷ μέσῳ τῆς θαλάσσης, χωρὶς τὸν ἐλάχιστον χρωματισμόν, χωρὶς ἐν μελανόν στίγμα, χωρὶς μίαν σκιάν· μία κατάλευκος καθαρωτάτη κηλὶς, ὡς εἰς λόφος κεκαλυμμένος ὑπὸ χιόνων ἀθίκτων, προέχων ἐπὶ οὐρανοῦ θαλασσοπραίνου καὶ κυανόχρου, ἐν τῷ μέσῳ ἐκτεταμένης πεδιάδος, κατακλυσθείσης ὑπὸ τῶν ὑδάτων.

Μακρὰ καὶ λεπτοτάτη ταινία γῆς ἐνώνει αὐτὴν μὲ τὴν ξηράν· ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων μερῶν βρέχεται ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ὡς ἐν πλοῖον μὲ ἀναπεπταμένα ἰστία, ἑτοιμον πρὸς ἀναχώρη-

σιν, συγκατατούμενον εἰσέτι ἀπὸ τῆς ἀκτῆς διὰ λεπτῆς ἀλύσεως.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἤρχισαν νὰ διακρίνονται αἱ γραμμαὶ τῶν κωδωνοστασίων, αἱ κατατομαὶ τῶν οἰκιῶν, αἱ ἐκβολαὶ τῶν ὀδῶν καὶ ἐφ' ὅσων ἐπλησιάζομεν κατὰ τοσοῦτον τὰ πάντα ἐφαίνοντο λευκότερα, ὅσον δὲ καὶ ἂν παρετήρουν μὲ τὸ τηλεσκόπιον, δὲν ἠδυνάμην νὰ ἀνακαλύψω τὸ ἐλάχιστον μελανόν στίγμα, οὔτε ἐπάνω εἰς τὰ κτίρια, οὔτε περίξ τοῦ λιμένος, οὔτε εἰς τὰ ἔσχατα προάστεια.

Ἐρθάσαμεν ἐντὸς τοῦ λιμένος, ὅπου δὲν ἦσαν εἰμὴ ὀλίγα πλοῖα εἰς μεγάλην ἀπόστασιν ἀπ' ἀλλήλων. Ἐπέβην μίαν λέμβον, χωρὶς νὰ πάρω μαζὶ μου οὔτε τὴν βαλίτζαν, διότι ἔπρεπε νὰ ἀναχωρήσω τὴν ἰδίαν ἐσπέραν εἰς Μαλάγαν, τόσον δὲ ζωηρὰ ἦτο ἡ ἐπιθυμία μου νὰ ἴδω τὴν πόλιν, ὥστε ὅταν ἡ λέμβος ἐφθασεν εἰς τὴν ἀκτὴν, ἐπήδησα προῶτως εἰς τὴν ξηράν καὶ ἔπεσα κάτω ὡς σῶμα νεκρὸν (*come corpo morto*), ὅπερ αἰσθάνεται ἀκόμη, φεῦ ! τοὺς πόνους ἐνὸς σώματος ζωντανοῦ.

Ἡ Κάδιξ εἶνε ἡ λευκότερα πόλις τοῦ κόσμου· θὰ ἦτο δὲ ἀνωφελὲς νὰ μοῦ ἀντιτάξῃ τις ὅτι δὲν εἶδον ὅλας τὰς πόλεις, διότι ἔχω ὑπὲρ ἐμοῦ τὸν ὀρθὸν συλλογισμόν, ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ πόλις λευκότερα ἐκείνης, ἥτις εἶνε εἰς ὑπερθετικὸν βαθμὸν λευκή.

Ἡ Κόρδοβα καὶ ἡ Σεβίλλη δὲν δύνανται νὰ συγκριθῶσι πρὸς τὴν Κάδικα. Ἐκεῖναι εἶνε λευκαὶ ὡς ὁ χάρτης, ἡ Κάδιξ εἶνε λευκὴ ὡς τὸ γάλα. Διὰ νὰ δώσῃ τις ἰδέαν τινὰ περὶ τοῦτου τὸ καλλίτερον ἀπὸ ὅλα θὰ ἦτο νὰ γράψῃ κατ' ἐπανάληψιν τὴν λέξιν «λευκή» διὰ μολυβδίδος λευκῆς ἐπὶ κυανοῦ χαρτοῦ καὶ νὰ σημειώσῃ εἰς τὸ περιθώριον : « Ἐντυπώσεις Κάδικας ».

Ἡ Κάδιξ εἶνε μία τῶν παραδοξότερων καὶ χαριεστέρων ἀνθρωπίνων ιδιοτροπιῶν. Δὲν εἶνε μόνον οἱ ἐξωτερικοὶ τοῖχοι τῶν οἰκιῶν λευκοί, ἀλλὰ καὶ αἱ αἵθουσαι, καὶ τὰ προαύλια, καὶ οἱ τοῖχοι τῶν ἐργαστηρίων, καὶ αἱ κλίμακες, καὶ οἱ κιόνες, καὶ αἱ ἐνδότεραι καὶ ἀσημότεραι γωνίαι τῶν πενιχροτέρων οἰκιῶν καὶ τῶν ἀποκεντροτέρων ὀδῶν. Τὰ πάντα εἶνε λευκὰ ἀπὸ τῶν στεγῶν μέχρι τῶν ὑπογείων, παντοῦ ὅπου δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ ἡ ἀκρὰ τοῦ χρωστῆρος καὶ μέχρις αὐτῶν τῶν ἰπῶν ἀκόμη, μέχρις αὐτῶν τῶν ρωγμῶν, μέχρις αὐτῶν τῶν φωλεῶν τῶν πτηνῶν.

Ἐν ἐκάστη οἰκίᾳ ὑπάρχει μία ἀποθήκη ἀσβέστου, ὡς αἱ δὲ ὁ ἑρηνητικὸς ὀφθαλμὸς τῶν ἐν οἰκίᾳ ἀνακαλύψῃ τὴν παραμικρὰν κηλίδαν τίθεται ἀμέσως εἰς ἐνέργειαν ὁ χρωστήρ καὶ τὴν καλύπτει. Οἱ ὑπηρεταὶ δὲν γίνονται δεκτοὶ εἰς τὰς οἰκογενεῖας ἐὰν δὲν εἰξεύρουν νὰ κάμουν τὸν σουβατζῆν. Μία μουντζούρα μὲ καρβουνὰ ἐπὶ τινος τοίχου εἶνε σκάνδαλον, ἔγκλημα ἡμεροσίας τάξεως, πράξις βανδαλική. Εἰμπορεῖτε νὰ περιέλθετε ὅλην τὴν πόλιν, νὰ παρατηρήσετε ὀπισθεν τῶν θυρῶν, νὰ εἰσχωρήσετε εἰς ὅλας τὰς κρύπτας, δὲν θὰ εὑρετε παρὰ λευκὸν καὶ πάντοτε λευκὸν καὶ αἰωνίως λευκόν.

Με ὅλα ταῦτα ἡ Κάδιξ οὔτε πόρρωθεν ὁμοιάζει πρὸς τὰς λοιπὰς πόλεις τῆς Ἀνδαλουσίας. Αἱ ὁδοὶ τῆς εἶνε μακρὰ καὶ εὐθεῖαι, αἱ δὲ οἰκίαι τῆς ὑψηλαὶ καὶ χωρὶς τὰ *patios* τῆς Κορδούβης καὶ τῆς Σεβίλλης, ἀλλ' ὁ ξένος δὲν εὐρίσκει διὰ τοῦτο τὴν ὄψιν τῆς πόλεως ὀλιγώτερον νέαν καὶ εὐάρεστον.

Αἱ ὁδοὶ εἶνε εὐθεῖαι, ἀλλὰ στεναί, καὶ ἐπειδὴ εἶνε ἐπίσης μακρόταται, πολλὰ δὲ διασχίζουν ὁλόκληρον τὴν πόλιν, διὰ τοῦτο εἰς τὸ βάθος φαίνεται, ὡς διὰ τῆς ρωγμῆς θύρας τινός, λεπτοτάτη ταινία οὐρανοῦ, ὡς ἐκ τούτου δὲ νομίζει τις ὅτι ἡ πόλις εἶνε κτισμένη ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὄρους τινός τετραμημένου πανταχόθεν καθέτως. Πρὸς τοῦτοις αἱ οἰκίαι ἔχουν μέγαν ἀριθμὸν παραθύρων. ἐπὶ ἐκάστου δὲ παραθύρου ὑπάρχει, ὡς ἐν Βούργῳ, εἶδος τι ἐξεχούσης προθήκης, ἥτις στηρίζεται ἐπὶ τῆς προθήκης τοῦ κάτω παραθύρου καὶ ὑποστηρίζει τὴν προθήκην τοῦ ἄνω παραθύρου, οὕτως ὥστε εἰς πολλὰς ὁδοὺς αἱ οἰκίαι εἶνε ἐντελῶς κεκαλυμμέναι ἐξ ὕλων καὶ μόλις ποῦ καὶ ποῦ φαίνεται γραμμὴ τῆς τοίχου καὶ νομίζεις ὅτι διέρχεται διὰ τινος διαδρόμου ἀπεράντου τινός μουσείου. Ἐδῶ κ' ἐκεῖ μεταξὺ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης οἰκίας προβάλλουσι κορυφαὶ κλώνες φοινίκος τινος, ἐν ἐκάστη πλατείᾳ ὑπάρχουν θαλασσιὰ κηπάρια, εἰς ὅλα δὲ τὰ παράθυρα φυτὰ καὶ ἄνθη.

Ἀληθῶς δὲν ἠδυνάμην ποτὲ νὰ φαντασθῶ ὅτι ἦτο τόσον εὐχαρὶς καὶ φαίδρα αὐτὴ ἡ φοβερὰ καὶ δυστυχὴς Κάδιξ, κατεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀγγλων κατὰ τὸν δέκατον ἑκτον αἰῶνα, βομβαρδισθεῖσα περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ὀγδόου, καταστραφεῖσα ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ, καὶ ἔπειτα φιλοξενήσασα τοὺς στόλους τοῦ Τραφαλγάρ, ἔδρα τοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου διαρκούντος τοῦ περὶ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος, θέατρον φοβερῶν σφαγῶν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1820, σκοπὸς τῶν γαλλικῶν βομβῶν κατὰ τὸ 1823, καὶ σηματοφόρος τῆς ἐπανάστασεως, ἥτις ἐξεθρόνισε τοὺς Βουρβόνους, καὶ πάντοτε ἀνήσυχος καὶ ταραχώδης καὶ πρώτη μεταξὺ ὧν νὰ ὑψώσῃ τὴν κραυγὴν τῆς μάχης.

Ἀπὸ τόσας μεταβολὰς καὶ ἀπὸ τόσους ἀγῶνας δὲν μένουσιν παρὰ σφαῖραι τηλεβόλων ἐμπεπηγμέναι εἰς τοὺς τοίχους, διότι ἐπὶ ὧν τῶν ἄλλων ἰχνῶν τῆς καταστροφῆς διήλθεν ὁ ἀδυσώπητος χρωστήρ, ὅστις καλύπτει διὰ λευκοῦ πέπλου πᾶν αἶσχος.

Ἐπίσης οὐδὲν ἔχνος παραμένει οὔτε τῶν Φοινίκων οὔτινες τὴν ἔκτισαν, οὔτε τῶν Καρχηδονίων καὶ τῶν Ρωμαίων οὔτινες τὴν ἠΐξησαν καὶ τὴν ἐξωράισαν, διότι βεβαίως δὲν δύναται τις νὰ ἐκλάβῃ ὡς ἔχνος τὴν παράδοσιν ἢ ὑποία μὲς λέγει: ἐδῶ ὑπῆρχεν εἰς νὰός τοῦ Ἡρακλέους, ἐκεῖ ἄλλος νὰός τοῦ Κρόνου. Ἀλλ' ὁ χρόνος δὲν κατέστρεψε μόνον τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα τῆς Κάδικος, τῇ ἐπροξένησε καὶ τι ἄλλο χειρότερον· τῇ ἀφῆρεσε τὸ ἐμπόριον καὶ τὰ πλούτη. ἀφ' ὅτου ἡ Ἰσπανία ἀπώλεσε τὰς ἐν Ἀμερικῇ κτήσεις αὐτῆς, καὶ ἤδη ἡ Κάδιξ καίται ἐκεῖ ἀδρανὴς ἐπὶ τοῦ μονήρους βράχου τῆς ματαίως ἀναμένονσα τὰ χίλια πλοῖα, τὰ ὅποια σηματοδότηστα καὶ φαίδρα ἤρχοντο ἄλλοτε καὶ τῇ ἔφερον τοὺς φόρους ὑποτελείας τοῦ νέου κόσμου.

Εἶχον μίαν συστατικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν πρόξενον ἡμῶν, τὴν ἐνεχείρισα πρὸς αὐτὸν καὶ μετ' ὠδήγησεν ὁ ἴδιος φιλοφρόνως ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἐνὸς πύργου. ἀφ' ὅπου ἠδυνήθη δι' ἐνὸς βλέμματος νὰ ἐπισκοπήσω ὁλόκληρον τὴν πόλιν. Νέα καὶ ζωηρότερα ἐκπληξίς ἐπεφυλάσσετο δι' ἐμέ. Ἡ Κάδιξ,

θεωμένη ἀπὸ ὑψηλά, εἶνε λευκὴ, ὅλη λευκὴ καὶ καθαρῶτατα λευκὴ ὅπως ὅταν τὴν βλέπῃ τις ἀπὸ τὴν θάλασσαν εἰς ὅλην τὴν πόλιν δὲν ὑπάρχει οὔτε μία στέγη.

Ὅλοι αἱ οἰκίαι ἔχουν ἀντὶ στέγης λευκὸν δῶμα· ἐφ' ὧν σχεδὸν τῶν δωματίων ἐγείρεται πυργίσκος ἐπίσης λευκός, φέρων ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἕτερον δῶμα ἢ θόλον ἢ εἶδος τι σκοπιᾶς· τὸ πᾶν εἶνε λευκόν. Ὅλοι δὲ αὐτοὶ οἱ θόλοι, αὐταὶ αἱ κορυφαί, αὐταὶ αἱ ἐπαύλεις, αἵτενες παρέχουν ποικιλότητα καὶ ὅλως ἰδιόρρυθμον θέαμα, προεξέχουν καὶ φαίνονται λευκότερα ἐπὶ τοῦ ζωηροῦ κυανοῦ τῆς θαλάσσης.

Τὸ βλέμμα διατρέχει ὅλον τὸν ἰσθμὸν τὸν ἐνοῦντα τὴν Κάδικα μετ' τὴν ἡπειρον, περιβάλλει μέγα μέρος τῆς μακρᾶν καὶ ἀπέναντι κειμένης ἀκτῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀσπρίζουν αἱ πόλεις τοῦ Βασιλικῦ Λιμένος καὶ τοῦ Λιμένος τῆς Ἀγίας Μαρίας καὶ χωρία καὶ ἐκκλησίαι καὶ ἐπαύλεις, καὶ ἐκτείνεται εἰς τὸν λιμένα καὶ ἐπὶ τοῦ ὠκεανοῦ καὶ ἀνά τὸν ὠραιοτάτον οὐρανόν, ὅστις ἀμιλλᾶται πρὸς τὴν θάλασσαν κατὰ τὴν διαύγειαν καὶ τὴν λάμψιν.

Ἐγὼ παρετήρουν ἀπλήστως τὴν παράδοξον ἐκείνην πόλιν, ἥτις, μετ' ἡμικλείστους ὀφθαλμούς, ἐφαίνετο ὡς νὰ ἦτο σκεπασμένη μετ' ἐν ἀπέραντον σινδόνιον. Τὰ πάντα φαίνονται ὡς νὰ ἔγιναν πρὸς χρῆσιν ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων.

Ὅλοι οἱ κάτοικοι ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἡ θάλασσα ἤθελε κατακλύσει τὴν πόλιν, ὅπως κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, δύνανται νὰ σωθοῦν ἀνερχόμενοι ἐπὶ τῶν δωματίων. Μοῦ εἶπον ὅτι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲν εἰζεύρω ποίας ἐκλείψεως, ἐν πλήρει ἡμέρᾳ, εἶδον τὸ θέαμα τοῦτο. Αἱ ἐβδομήκοντα χιλιάδες τῶν κατοίκων τῆς Κάδικος ἀνῆλθον πάντες ἐπὶ τῶν δωματίων διὰ νὰ ἴδουν τὸ φαινόμενον. Ἡ πρὶν κατὰλευκος πόλις ἐχρωματίσθη διὰ χιλίων χρωμάτων. Ἐκκυστον δῶμα ἦτο πλήρες κεφαλῶν. Δι' ἐνὸς βλέμματος διέκρινέ τις, συνοικίαν πρὸς συνοικίαν, ὅλον τὸ πλῆθος ὑπόκωφος καὶ συγκεχυμένη βοῇ ἀνῆρχετο πρὸς τὸν οὐρανόν, ὡς ὁ μυκηθμός τῆς θαλάσσης, ἐκ τῆς μεγάλης δὲ κινήσεως βραχιόνων, ριπιδίων, τηλεσκοπίων, ἐστραμμένων πρὸς τὰ ἄνω, ἐνόμίζε τις ὅτι ἀναμένετο ἡ κατάβασις ἀγγέλου τινός ἀπὸ τῆς σφαίρας τοῦ ἡλίου. Τὴν ὠρισμένην στιγμὴν ἐγένετο σιγὴ βαθεῖα. Μόλις ὅμως ἔπαυσε τὸ φαινόμενον ὅλον τὸ πλῆθος ἔρρηξε κραυγὴν, ὁμοίαν πρὸς βροντὴν, καὶ μετὰ τινὰς στιγμὰς ἡ πόλις ἐγένετο πάλιν λευκὴ.

Κατελθὼν τοῦ πύργου ἐπεσκέφθην τὴν μητρόπολιν, μέγα μαρμαρίνον κτίριον τοῦ δεκάτου ἑκτου αἰῶνος, ὅπερ δὲν δύναται βεβαίως νὰ συγκριθῇ πρὸς τὰς μητροπόλεις τῆς Βούργου καὶ τοῦ Τολήτου, ἀλλ' εἶνε κομψὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν, καὶ πλούσιον, ὅπως ὅλοι οἱ ἰσπανικοὶ ναοί, ἐκ παντός εἶδους θησαυρῶν.

Εἶδον τὸ Μοναστήριον, ὅπου ὁ Μουρίλλος, γράφων εἰκόνα τινὰ ἐπὶ τινος μεγάλου βωμοῦ, ἐπεσεν ἀπὸ τοῦ ἱκρίωμα καὶ ἔλαβε τὴν πληγὴν, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τοῦ θανάτου του.

Μετὰ ταῦτα μετέβην εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς ζωγραφικῆς. ὁπερ περιέχει καλὰς τινὰς εἰκόνας τοῦ Ζουρβαρν. Εἰσῆλθον εἰς τὸ ἵπποδρόμιον τῶν ταυρομαχιῶν, ὅπερ εἶνε ὅλον ξύλινον καὶ κατεσκευάσθη ἐν διαστήματι ὀλίγων ἡμερῶν ὅπως δοθῶσι παραστάσεις τινες χάριν τῆς βασιλείας Ἰσαβέλλας. Καὶ πρὸς τὸ ἐσπέρας μετέβην εἰς τὸν τερπνότατον περίπατον τῆς παρχίας, ἐν τῷ μέσῳ τῶν πορτοκαλέων καὶ τῶν φοινίκων, ὅπου εἶδον μίαν πρὸς μίαν τὰς ὠραιοτέρων καὶ κομψοτέρων Κα-

δικανός. Κατ' ἐμέ, οἰαδὴποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ κρίσις τῶν Ἰσπανῶν, ὁ γυναικεῖος τύπος τῆς Κάδικος, πλησιάζει πολὺ τὸν περιώνυμον τύπον τῆς Σεβίλλης. Αἱ γυναῖκες εἶνε ὀλίγον ὑψηλότεραι, ὀλίγον παχύτεραι καὶ ὀλίγον μελαχροινότεραι. Ὁξυδερμής τις παρατηρητὴς ἰσχυρίσθη ὅτι μετέχουσι πολὺ τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου, δὲν εἰξεύρω ποίου μέρους. Ἐγὼ ὅμως δὲν εἶδον, ἐκτός τοῦ ἀναστήματος, ἢ τὸν ἀνδραλουσιανὸν τύπον, ἀρκετὸν διὰ τὰς μετὰ καμὴ καὶ ἐκπέμψω τόσους στεναγμούς, ὅσοι θὰ ἐξήρουν νὰ θέσωσιν εἰς κίνησιν μίαν λέμβον, καὶ νὰ με ἀναγκάσῃ νὰ ἐπιστρέψω ὅσον ἡδυνάμην ταχύτερον εἰς τὸ πλοῖόν μου, ὡς εἰς τόπον καταφυγίου καὶ εἰρήνης.

Ὅταν ἐπανῆλθον εἰς τὸ πλοῖον ἦτο νύξ. Ὁ οὐρανὸς ἔλαμπεν ὅλος ἐκ τῶν ἀστέρων καὶ ὁ ἀὴρ ἔφερε κατὰ διαλείμματα τοὺς ἤχους τῆς μουσικῆς, ἥτις ἐπικινοῦν ἐπὶ τοῦ περιπάτου τῆς Κάδικος.

Οἱ ἀοιδοὶ ἐκοιμῶντο, ἤμην μόνος, ἡ θέα τῶν φώτων τῆς πόλεως καὶ ἡ μουσικὴ ἐκείνη καὶ ἡ ἀνάμνησις τόσων ὠραίων καδικινῶν προσώπων με ἐβύθισεν εἰς μελαγχολίαν. Δὲν εἴξευρον τί νὰ κάμω. Κατῆλθον, ἔλαβον τὸ σημειωματάριόν μου καὶ ἤρχισα νὰ περιγράψω τὴν Κάδικα. Ἀλλὰ δὲν ἡδυνήθην νὰ γράψω ἢ δεκάκις τὰς λέξεις, λευκόν, κυανῶν, χιῶν, λάμψεις, χρώματα· μεθ' ὃ ἐσχέδιασα μίαν μερφήν γυναικὸς καὶ ἔπειτα ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ὠνειρεύθην τὴν Ἰταλίαν.

[Ἐπεται συνέχεια].

Π. Α. ΒΑΛΒΗΣ

ΤΑΛΑΙΠΩΡΗΜΕΝΑΙ ΚΑΡΔΙΑΙ

Κατὰ τὸν πλοῦν τοῦ διέκρινεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης τοὺς λευκοὺς λάρους, οἵτινες ἐβυθίζοντο εἰς τοὺς ἀργυροχρούς αὐλακὰς τοῦ πλοίου· ὁ οὐρανὸς ἦτο κυανῶς, ὁ ἥλιος διέχυε τὰς γλυκεῖας αὐτοῦ ἀκτῖνας ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὰ δένδρα εἶχον ἐνδυθῆ τὴν ἀνθοστόλιστον στολὴν των, τὰ πτηνὰ ἔφαλλον χαρμούνως, καὶ αὐτὴ ἡ φύσις φεῖ! μειδίῳσα χαριέντως, ἐνεδύετο ἐρτάσιμον στολὴν ἵνα τὸν ἀποκοιμίζῃ ἐτι γλυκέως. Ἦθελε νὰ τῷ παράσχῃ ἐτι στιγμὰς τινὰς εὐτυχίας, ἀφοῦ τὸ ροδόχρουν μέλλον εἶχε σκιασθῇ ὡς ἐκ τῶν φοβερῶν προσβολῶν τῆς εἰμαρμένης.

Ὅταν ὁ νεαρὸς ἀξιωματικὸς ἔφθασεν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Γαλλίας ἀνέπνευσεν ἀπλήστως.

Ἐκ Μασσαλίας ἐτηλεγράφησε τὴν ὥραν τῆς ἀφίξεώς του εἰς τοὺς προσφιλεῖς του γονεῖς. Ὅταν ἀνεγνώρισε τὰς ἀνθοστεφεῖς παιδικὰς τοῦ Ὠδ, ἡσθάνετο ἐκ τῶν προτέρων τὴν δικαίαν ὑπερηφάνειαν, τὴν ὁποίαν θὰ ἀνέκτα ὁ πατὴρ του, τὰ μητρικὰ δάκρυα τῆς χαρᾶς καὶ τὰ θερμὰ φιλήματα τῆς ἀδελφῆς του Μαγδαλινῆς.

Ἀλλ' ὁποία εἰρωνία τῆς τύχης! Ὅτε κατῆλθε τῆς ἀμαξοστοιχίας μέγας πένθιμος πέπλος ἐσκότισε τὸν ὀφθαλμὸν του.

Ὁ πατὴρ του δὲν ἦτο ἐκεῖ! ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ ἀμφοτέραι μελανεμονοῦσαι, κάτωχροι καὶ κλονιζόμεναι τὸν παρεπέρουν προχωροῦντα, μὴ δυνάμεναι νὰ βαδίσωσιν οὔτε κατὰ ἓν βῆμα.

— Μητέρα μου!... Ἀδελφὴ μου!...

Καὶ μόλις ὁ Παῦλος ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας δι' ἐνὸς ἄλματος εὐρέθη εἰς τὰς ἀγκάλας των. Καὶ οἱ τρεῖς ὁμοῦ ἀνελύθησαν εἰς δάκρυα.

Ὅταν ἡ φοβερὰ συγκίνησις ἐμετριάσθη, ἡ Μαγδαλινὴ ἤρχισε νὰ διηγῆται τὰ κατὰ τὸν θάνατον τοῦ δυστυχῆς αὐτῶν πατρός.

Ὁ κόμης Ρουσσὺ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ζηλότυπος, ὡς ἐκ τῆς μεγίστης δημοτικότητος, ἦν ἀπελάμβανεν ὁ μαρκήσιος Σαρμπλάυ ἐζήτησεν ἀφορμὴν καὶ τὸν προσεκάλεσεν εἰς μονομαχίαν.

Ὁ μαρκήσιος ἀνδρεῖος ὡς λέων δὲν ἡδύνατο νὰ ὑποστῇ τὴν ὕβριν, ἡ συνάντησις ἀπεφασίσθη ὡς ὅπλον ἐξελέχθη τὸ πιστόλιον.

Ὁ κόμης ἐπλήγη ἐπὶ τὸν ὦμον, ἀλλ' ὁ μαρκήσιος κατέπεσε βαρὺς, ἡ σφαῖρα τοῦ διεπέρασε τὴν καρδίαν, ὁ θάνατος ὑπῆρξεν ἀκκριαῖας.

Ἐνῶακρος δὲ ἡ νεαρὰ κόρη παρετήρει ὅτι μὲν τὴν μητέρα της, ἥτις ἐκάθητο ἐπὶ τινος ἑδρᾶς συντετριμμένη ὑπὸ τὸ βάρος τῆς δυστυχίας ἐν οἰκτρᾷ καταστάσει, ὅτι δὲ τὸν ἀδελφόν της, ὅστις ἐβαδίζε πυρετωδῶς ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄκρου εἰς τὸ ἕτερον τῆς αἰθούσης.

Τοῦ Παύλου Σαρμπλάυ οἱ ὀφθαλμοὶ ἀπήστραπτον, ὡς ἐκ τῆς λύπης καὶ τῆς ἐκδικήσεως, ἡ χεὶρ του ἐκράτει τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους του, καὶ δυστυχίᾳ εἰς τὸν κόμητα ἂν παρουσιάζετο ἐνώπιόν του.

Αἴφνης ἡ μανία τοῦ Παύλου κατέπαυσε· ἐνεθυμήθη τὴν Λαύραν.

— Καὶ ἡ Λαύρα, ἠρώτησεν ἐν ἀγωνίᾳ;

Ἡ Μαγδαλινὴ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν περιλύπως σιωπῶσα, ἐγνώριζεν ὅτι ὁ ἀδελφὸς της ἐμελλε νὰ κατασυντριβῇ ὑπὸ τὴν ἐτέραν προσβολὴν τῆς εἰμαρμένης!

— Καὶ ἡ Λαύρα; ἐπανέλαθεν.

— Ἡ Λαύρα, ἀπεκρίθη βραδέως ἡ Μαγδαλινὴ, ἡ Λαύρα ἠναγκάσθη νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν βίαν καὶ ἐνυμφεῖθῃ. Μὴ τὴν αἰτιάσαι, Παῦλε, διότι ἀποθνήσκει! Δὲν ἤθελε νὰ ζῇ, ἢ μετὰ σοῦ!...

Ἡ κυρία Σαρμπλάυ παρετήρει τὸν υἱὸν της, τὸν εἶδε κλονούμενον καὶ τὸν ἐσφιγγεν εἰς τὰς ἀγκάλας της, τὰ δάκρυα τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς του τῷ ἀνέμνησαν ὅτι δὲν ἦτο μόνος ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὡς ἄνθρωπος εὐφρων ἀφέθη νὰ ὀδηγηθῇ πρὸς τὴν ἀμαξίαν.

Οἱ περὶ αὐτοὺς χωρικοὶ ἐθρήνουν παρατηροῦντες τὴν θλίβερὰν κατάστασιν τοῦ νέου μαρκησίου, καὶ μέχρι τῆς ἐπαύλεως ἔβλεπον πρόσωπα μόνον περίλυπα.

Τὸ πᾶν εἰς τὰ περίξ εἰκόνιζε τὴν θλίψιν. Μέγα μέλαν νέφος ἐξέτεινε τὰς πτέρυγας του ἐπὶ τῶν δύο μεγάρων τοῦ Σαρμπλάυ καὶ τοῦ Ρουσσὺ, διότι ὁ παγερὸς Θάνατος ἐπεσκέφθη ἤδη καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ κόμητος.

Ἡ θυγάτηρ του, ἡ ὠραία Λαύρα, ἀπέθανε πρὸ ὀλίγου, τὸ ὠραῖον ἐκεῖνο ἄνθος ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς λύπης καὶ ἐμαράνθη. Ἡ μικρὰ ἀγωνία της δὲν ἦτο, εἰ μὴ ψιθυρισμὸς τοῦ ἔρωτός της· ἡ σθεναρὴ φωνὴ της ἔλεγε:

— Παῦλε, σὲ ἀγαπῶ· πηγαίνω εἰς τὸν οὐρανόν, ἐνθα ἡμέραν τινὰ θὰ ἰδωθῶμεν.

Ὁ δυστυχὴς πατὴρ ἀπονενοημένος ἐκ τῆς θλίψεως δὲν ἤν-